

DELO IN VLOGA ŠOLSKEGA PROJEKTNEGA TIMA

Živimo v času, ko je naše šolstvo deležno največjih sprememb. Prizadevamo si, da ostaja naša šola prostor učenja in razvoja, prostor sodelovanja učencev, delavcev šole, staršev ter prostor sodelovanja z okoljem, v katerem šola »živi«.

Smo ena izmed prvih šol, ki je začela uvajati devetletko v šolskem letu 1999/2000, to pomeni, da bosta junija leta 2002 končali prva generacija devetletkarjev tretjega triletja in prva generacija učencev s končanim prvim triletjem.

Pa vendar je devetletka na naši šoli izziv za vse učitelje, saj je v prenovo vpet ves kolektiv. Vsi učitelji na šoli si prizadevamo, da bi si pridobili nove delovne izkušnje, nova strokovna znanja in s tem učencem skušali zagotoviti prijetno ozračje in dobre učne uspehe.

Šolski projektni tim, ki načrtuje, izvaja in spremlja vpeljevanje devetletne osnovne šole, se je oblikoval že v šolskem letu pred začetkom uvajanja. Takrat smo se lotili izdelave simulacij kadra, prostora, opreme, urnikov za več let vnaprej in ne samo za bližajoče se šolsko leto. Na srečanjih projektnega tima načrtujemo izvajanje devetletke v 1. triadi (v 1. in 2., 3. razredu) in 3. triadi (v 7. in 8. in 9. razredu), hkrati pa pripravljamo za vpis novo generacijo otrok v 1. razred devetletke in učence 5. razreda za vpis v 7. razred devetletke. Veliko časa namenimo tudi načrtovanju dela s starši. In v tretjem letu uvajanja v timu ugotavljamo, da kljub temu, da je delo že kar dobro utečeno, moramo staršem nameniti ravno toliko časa kot prvi generaciji staršev pred tremi leti. Tudi za te starše je devetletka nekaj novega in prav je, da želijo imeti in da dobijo čim več informacij s področja pouka, si ga neposredno ogledajo, se seznanijo z učiteljico in vzgojiteljico, vedo, kako je z opismenjevanjem, ocenjevanjem, s potrebščinami, obremenjenostjo, organizacijo varstva, podaljšanega bivanja, prehrane. Ravno tako člani projektnega tima načrtujemo srečanja s starši zadnjega triletja in skupaj z razredniki ta srečanja tudi izvedemo. Vsebine teh srečanj so odvisne od zastavljenega programa, pa vendar so rdeče niti novosti: fleksibilna diferenciacija, nivojski pouk, izbirni predmeti, ocenjevanje znanja, nacionalni preizkusi znanja, dnevi dejavnosti, in s področja organizacije urnik in celotna organizacija pouka. Res pa je, da danes starši v devetletko bolj verjamejo in z večjim optimizmom podpirajo in spodbujajo naše delo.

Delo projektnega tima poteka načrtovano in obsega več področij, v povprečju se sestaja v šolskem letu vsaj desetkrat.

Načrtujemo vsebinsko prenovo, ki jo v tem šolskem letu uvajamo v 1., 2., 3., 7., 8. in 9. razred, hkrati pa se že pripravljamo za uvajanje devetletke v 4. razred oz. v drugo triletje. Tudi za to področje uvajanja smo na timu sestavili program uvajanja in ob tem oblikovali tim druge triade, izdelali načrt sodelovanja in hospitacij z učiteljicami prve triade, načrt izobraževanj in načrt načrtovanja in izdelave letnih priprav na pouk.

Priznati moramo, da nam je tudi vsebinska prenova vzela kar veliko časa. Začutili smo, da se je potrebno zelo natančno lotiti vprašanj o preverjanju in ocenjevanju znanja ter novim pristopom – modelom učenja in poučevanja. Posebno pozornost pa smo prav gotovo namenili učencem. Sproti smo jih seznanjali z vsemi novostmi, in to na različne načine: pri razrednih urah, okroglih mizah, z informacijami na oglasnih deskah, prek pisnega gradiva, zgibank, publikacije ... Njihovo mnenje in počutje nas je zanimalo najbolj. Zato smo jim tudi v spremljavi namenili kar precej časa in tudi mi smo jim bili na voljo v vsakem trenutku. V pogovorih z njimi pri pouku, na razrednih urah ali pa v prostem času smo zaznali marsikatero nepojasnjeno vprašanje, ki nam je bilo hkrati tudi vodilo za nadaljnje delo. Tudi s pomočjo različnih vprašalnikov so nas seznanili, kako poteka uvajanje, kako so z uvajanjem zadovoljni in kaj si še želijo. Tako vprašalniki niso bili sami sebi v namen, temveč nam v sporočilo in uporabo. S pomočjo različnih vprašalnikov, ki so bili oblikovani na timu, pa smo si pridobili zelo želene povratne informacije tudi od staršev in učiteljev, ki uvajanje izpeljujejo.

Uvajanje devetletke pa za našo šolo ne pomeni samo vnašanja vsebinskih in organizacijskih novosti, temveč tudi širšo povezanost šole z okoljem. Zato se člani projektnega tima na srečanjih pripravljamo na srečanje z učitelji različnih šol, ki so nas že in nas še bodo obiskali. Njih zanimajo predvsem naše izkušnje, mi pa smo veseli tudi njihovih. Šola pa se z devetletko predstavlja tudi na različnih srečanjih učiteljev in ravnateljev.

Da nam pri načrtovanju in izvajanju devetletke le ne gre preveč preprosto, se srečujemo tudi s kadrovskimi težavami. Težko je pri sestavljanju urnika, kajti skušamo zagotoviti, da bi imeli učenci čim manj prostih ur, t. im. »lukenj«, prav gotovo pa ni treba posebej omenjati, da nam vseskozi zmanjkuje denarju za ureditev prostorov, za opremo in za pomembne didaktične pripomočke.

Člani projektnega tima se zavedamo, da smo kot nekakšna vez med vsemi člani, ki imajo kakršnekoli stike z uvajanjem devetletke, najbolj pa vez med učenci, učitelji in starši. Zato sta trdnost vezi in uvajanja odvisna tudi od našega dela, od našega načrtovanja in volje, ki je za izvajanje potrebno.

Člani projektnega tima menimo, da je devetletka izziv za vse tiste, ki vidijo naprej, za tiste, ki so pripravljeni delati drugače, za tiste, ki so pripravljeni delati po meri otroka. Naše izkušnje so bogate in vsak dan korakamo novim naproti.

*Gusta Mirt, vodja projektnega tima
Osnovna šola Krmelj*

Marjeta Kepec

Zavod RS za šolstvo

OD UVAJANJA DO IZVAJANJA

Že na začetku ne morem mimo nekaterih izrazov, ki so se v teh treh letih zasidrali v našem besednjaku. To so: uvajanje in izvajanje programa devetletne osnovne šole ter šolski strokovni aktiv. Kaj razumemo pod temi izrazi?

Šolski strokovni aktiv (ŠSA) pomeni vse tiste ljudi, ki so kakorkoli povezani z izvajanjem devetletne osnovne šole.

To so učiteljice in vzgojiteljice, ki izvajajo program devetletne osnovne šole v prvem (drugem, tretjem) razredu, tiste učiteljice/vzgojiteljice, ki izvajajo jutranje varstvo in podaljšano bivanje, predstavnice šolske svetovalne službe, predstavniki vodstva šol.

Uvajanje pomeni čas pripravljajanja članov šolskega strokovnega aktiva na neposredno izvajanje dejavnosti v devetletni osnovni šoli.

To je do sedaj pomenilo po šest srečanj z vsakim šolskim strokovnim aktivom v šolskem letu, z začetkom v šolskem letu pred vstopom v devetletno osnovno šolo.

Izvajanje programa devetletne osnovne šole je obdobje, ko šola neposredno začne izvajati program, to je s čas od 1. septembra, ko v šolo vstopijo šestletniki ali se začne izvajati program v tretjem triletju s 7. razredom.

Uvajanje programa devetletne osnovne šole smo na naši enoti načrtovali na podlagi skupnih izhodišč, ki so bila prvo leto oblikovana z Opomnikom 1, naslednje leto

z Opomnikom 2 in nato z Opomnikom 3. Vendar smo vsako leto pustili nekaj prostora za ideje in potrebe članov šolskih strokovnih aktivov. Na delovnih srečanjih smo začeli s pogovori o strahovih, pomislekih, željah in potrebah posameznikov, ki se vključujejo v devetletno osnovno šolo. Čeprav se včasih zazdi, da je to nepotrebna dejavnost in stran vržen čas, se kasneje izkaže, da so prav te predstavitve in pogovori tisti, ki pokažejo specifično posameznih šol in nakažejo skupne potrebe. So dober kažipot vsem, ki organiziramo srečanja, pripravljamo nekatere vsebine, svetujemo, obenem pa tak zapis pozneje predstavlja dobro podlago za evalvacijo dela (npr. programa uvajanja). Pomembno pa je tudi zato, da si znotraj širših timov (npr. v regiji ZRSŠ OE Kranj) ali v ožjih timih (znotraj posamezne šole) lahko vsak posameznik najde svoje mesto, svojo vlogo in nalogo (kaj mora preštudirati sam, kdo mu lahko pomaga, kje se lahko skupaj učimo in dogovarjamo ...). Zato še zdaj potekajo srečanja šolskih strokovnih aktivov na dveh ravneh, in sicer: skupna srečanja vseh šol v uvajanju in srečanja po posameznih šolah. Skupna srečanja so večinoma tematsko naravnana glede na potrebo večine članov šolskih strokovnih aktivov in so opredeljena v Opomnikih. Te teme so v skladu z usmeritvami in didaktičnimi priporočili v učnih načrtih za devetletno osnovno šolo ter v skladu z usmeritvami kurikularnih komisij.